

ALE KOMMUN

Plan för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för Storgårdens förskola 2012.

Storgårdens vision

På vår förskola ska inget barn känna sig kränkt, diskriminerat eller trakasserat. Alla typer av olikheter ska accepteras och se som en tillgång, vi har alla något att lära sig av varandra.

Detta dokument omfattar arbetet för barns lika rättigheter och möjligheter samt innehåller strategier för hur vi ska arbeta för att tidigt upptäcka, stoppa och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkningar.

Diskrimineringsgrunder

Grundläggande för mänskliga rättigheter är rätten för lika behandling. Alla barn ska ha samma rättigheter oavsett etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Här nedan kommer en kort förklaring till de olika begreppen.

Diskriminering

När ett barn missgynnas i förskolan och det har samband med kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Diskriminering kan handla om missgynnande och förutsätter att det är någon form av makt hos den som diskriminerar. Det kan till exempel ske genom regler, pedagogisk verksamhet eller personalens förhållningssätt.

Det delas upp i direkt och indirekt diskriminering

- **Direkt diskriminering**

När ett barn behandlas sämre än ett annat.

T.ex: en i personalen behandlar ett barn sämre än de andra p.g.a. ogillar barnets förälder.

- **Indirekt diskriminering**

Ett förfaringsätt som verkar neutralt men som missgynnar någon individ av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund. T.ex. behandla alla barn lika

Trakasseri

Innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna:

- **Kön**, t ex barn hindras från att delta i varandras lekar, utfrysning, skämt kopplade till ett barns könstillhörighet
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**, t ex att inte identifiera sig med sitt biologiska kön eller ge uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- **Etnisk tillhörighet**, t ex barn kallar någon för ”svartskalle”
- **Religion eller annan trosuppfattning**, förskolan är skyldig till att se till barnets bästa och alla har rätt till kunskap, lärande, tankefrihet och religionsfrihet.
- **Funktionshinder**, t ex att något barn inte får vara med för att det inte hänger med i samma tempo, eller att något barn inte kan delta i utflykt på grund av allergier.
- **Sexuell läggning**, förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning
- **Ålder**, barn ska inte missgynnas på grund av sin ålder.

Kränkande behandling

Ett uppträdande som kränker ett barns värdighet men som saknar koppling till någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. T ex barn blir retade, mobbade, fryses ut eller ett barn är stökigt och hela gruppen åker på bestraffning, kränkande behandling mot resten av barngruppen.

Kränkning kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila så som:

- **Fysiska**, så som slag och knuffar
- **Verbala**, så som hot och öknamn, förlöjligande
- **Psykosociala**, så som grimaser och får inte vara med
- **Texter och bilder**, så som teckningar och lappar

Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta barn för kränkande behandling gäller naturligtvis inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och god miljö, även om barn kan uppleva tillrättavisningar som kränkande.

Till dig som förälder

Om du som förälder misstänker att ditt barn eller någon annans barn utsätts för diskriminering eller trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder eller funktionshinder eller kränkande behandling. Prata alltid med personalen eller rektor/förskolechef.

Skolans uppdrag

Förskolans och skolans uppdrag definieras i flera lagar och i läroplanen. Nedan finns utdrag ur dessa texter som specifikt handlar om demokratisk fostran, likabehandling och respekt för varandra.

Skollagen (SFS 2010:800)

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka, förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

(6 kap, § 6,7,8 och 10)

Läroplanen för förskolan (Lpfö98)

Arbetslaget ska

- *visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet*
- *stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra.*

Värdegrundsdokument för Storgårdens förskola

Vi på Storgårdens förskola arbetar för att våra barn skall vara trygga och känna att de har rätt att vara sig själva. Vårt självförtroende stärks genom att känna gemenskap, respektera varandra och ta ansvar. Genom detta kan vi väcka nyfikenhet och lust att lära och det är genom lek vi lägger grunden för det livslånga lärandet. Hos oss är alla barn allas barn.

Trygghet: Vi strävar efter att vi ska bli trygga i oss själva och gentemot varandra. Vi känner förståelse för varandra, känner tillit och lyssnar på varandra. Vi ser, hör alla och arbetar för våra gemensamma rutiner och regler.

Respekt: Allas åsikter är lika viktiga och vi respekterar varandras olikheter. Vi har en bra kommunikation och är lyhörda gentemot varandra.

Gemenskap: Vi arbetar för att alla skall känna sig delaktiga i vår gemenskap. Vi samarbetar och gör saker tillsammans.

Ansvar: Tillsammans arbetar vi för ett gemensamt ansvar för att vi alla skall må bra och utvecklas positivt. Vi tar ansvar för våra handlingar och arbetar för våra gemensamma regler och dokument.

Nyfikenhet/intressen och lustfyllt lärande: Vi arbetar för att alla skall känna glädje och ha roligt tillsammans. Vi tar vara på varandras intressen och nyfikenheter.

Självförtroende: Vi arbetar för att alla skall känna självförtroende genom att vi är snälla och uppmuntrar varandra. Vi stärker vår identitet och känner trygghet i positiva möten med varandra.

Hälsa och miljö: God hälsa är att må bra psykiskt och fysiskt. God hälsa ingår i vårt dagliga arbete genom fysiska aktiviteter t.ex. röris, skogsutflykter, livskunskap t.ex. kroppen, känslor och god kosthållning.

Vi värnar om vår miljö både inomhus och utomhus.

*Ge barnen kärlek och ännu mera kärlek, så kommer folkvettet av sig självt.
- Astrid Lindgren*

Att främja barns lika rättigheter och möjligheter

Relationen mellan barnen och personalen är viktig i arbetet med att främja barnens lika rättigheter och möjligheter. Det är i den vardagliga verksamheten som värderingar och attityder förmedlas och därför ska det främjande arbetet vara en del av den dagliga verksamheten där vi stärker de positiva förutsättningarna för att alla barn ska ha lika rättigheter och möjligheter

Förskolan har en skyldighet att bedriva ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter.

Det gör vi genom att:

- Vi har en verksamhet där barnen upplever meningsfulla sammanhang, delaktighet och att olikheter respekteras.
- Personalen ska föregå med gott exempel och vara bra förebilder.
- Ingen får tala illa om någon annan individ.
- Det är viktigt att samtala med barnen om någon har blivit illa behandlad och försöka förklara hur det känns.
- Lära barnen att hjälpa varandra.
- Diskutera hur en bra kompis är.
- Att de böcker vi läser, de sånger vi sjunger, de lekar vi leker och de spel vi spelar främjar allas lika rättigheter och inte förmedlar attityder och värderingar som motverkar det.
- Vi ska använda ett språk som tilltalar alla.
- Att alla barn känner sig trygga.

- Alla har lika stort utrymme och inflytande i verksamheten oavsett om det är en pojke eller flicka eller har någon form av funktionshinder.
- Verksamheten ska ta hänsyn till alla barnens olikheter så att alla kan delta, även de med något funktionshinder så som astma eller allergi m.m.
- Jämför likheter och olikheter hos barn med olika etniska tillhörigheter och religion eller annan trosuppfattning.
- Det bör finnas leksaker och annat material som speglar människor som har annan etnisk ursprung och religion så att man kan jämföra likheter och olikheter
- Förskolan ska bejaka olika familjekonstellationer för att undvika att förstärka heteronormen som den enda självklara.
- Personalen ska vända sig till förskolechef vid oro eller bekymmer.
- All personal ska ha kunskaper kring varje diskrimineringsgrund och vad som utgör kränkande behandling
- Personalen diskuterar och reflekterar över de attityder och föreställningar som genomsyrar den pedagogiska verksamheten.

Att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Förebyggande åtgärder:

Det förebyggande arbetet sker i mötet mellan barn och vuxna. I enlighet med läroplanens strävansmål för normer och värden arbetar vi med demokratiska värderingar, respekt för människovärdet och god kamratskap. Det viktiga är att personalen, i den dagliga verksamheten, förmedlar verksamhetens värdegrund i alla möten med barnen.

En kartläggning av barnens trygghet ska genomföras årligen, genom samtal eller enkät. I den kartläggningen ingår det att ta reda på om det förekommer diskriminering eller kränkande behandling i verksamheten.

Till förskoleverksamheten finns det en utvecklingsenhet som arbetar förebyggande med exempelvis utbildning av personal i förhållningssätt till barn, handledning.

Förebyggande arbetsätt:

- Vi kartlägger verksamheten,
- gemensamma tydliga regler
- vuxna ingriper vid olämpligt beteende
- utvecklingssamtal
- Personal skall alltid finnas nära barnen.
- temaarbete
- Samtal kring vår värdegrund utifrån barnens mognad skall ingå i det dagliga arbetet.
- Medinflytande och ansvar utifrån ålder och mognad i det som rör den fysiska och psykiska arbetsmiljön
- Vi ska ha en miljö med ett varmt och öppet klimat där det ska finnas tillit mellan barn, personal och föräldrar.

Kartläggning och nulägesanalys:

Eftersom miljön i förskolan förändras är det viktigt att det förebyggande arbetet utgår från hur den aktuella situationen ser ut. Verksamheten kan genom sin organisation, regler, gruppindelningar, schemaläggningar och andra inslag oavsiktligt medverka till att diskriminering uppstår. I kartläggning och

nulägesanalys arbetar vi med att granska våra rutiner, regler och arbetsätt (för individ, grupp och verksamhetsnivå) för att minimera risken för barn att bli utsatta för diskriminering eller kränkande behandling. Vi tittar också på våra utrymmen i förskolans miljö där barn kan utsätta varandra eller bli utsatta. Kartläggningen ligger till grund för analysen. I analysen uppmärksammas förhållanden som kan medföra att diskriminering eller kränkande behandling kan uppstå.

Genom observationer samt kontinuerligt arbete med relationsanalys och kontaktbarometer (se bil 1 och 2) har vi noterat följande:

- Barn känner sig utlämnade vid toalettbesök, och där förekommer kränkningar i samband med att många barn kommer dit samtidigt.
- Det finns otrygga platser både ute och inne, framför allt på de platser vuxna har svårt att ha överblick.
- Barn kan ibland känna sig utanför och osedda.

Utöver detta vill vi också arbeta med matservering så att alla oavsett etnicitet mm får likvärdig kost, samt öka delaktigheten i arbetet med likabehandlingsplanen.

Mål och Åtgärder

För läsåret 2011-2012 har följande mål och åtgärder satts upp utifrån kartläggningen som gjordes inför studiedag i juni 2011

Mål	Åtgärd	Ansvarig
Inget barn ska känna sig kränkt eller diskriminerad vid toalett besök	En pedagog ska finnas i närheten av toaletten när många barn är där. Det är viktigt att personal hjälper till med turtagande och att barnet får bestämma om det vill vara ifred eller inte.	Personalen på avdelningen
Vi ska vara extra observanta på områden där leken sker i skymundan, såsom i buskar, bakom hus, lek i smårum	Att kunna leka utan vuxen närvaro är viktigt i ett barns utveckling så pedagogerna har ansvaret för att placera sig så att de kan observera lek och kroppsspråk utan att störa leken	Vid innelek är det personal på avdelningen vid utelek är det personal som är närvarande ute.
Inget barn ska känna sig utanför eller ständigt få höra och känna att det inte får vara med	Genom observationer och samtal uppmärksamma vilka barn som kan vara i farozonen och se i vilken barnkonstellation som fungerar bättre och därigenom förändra verksamheten så det fungerar bättre för de enskilda barnen. Diskutera hur man är mot varandra, om känslor och hur en bra kompis ska vara.	Personalen på avdelningen
Alla barn ska känna sig lika mycket uppmärksammade	Att alla barn ska vara med på styrda aktiviteter, bli lyssnade på, finnas med på kort, bli sedda. Vi gör det genom en öppen dialog i arbetslaget/enheten samt flexibla vuxna	Personalen
Att vikarier ska ha tydlig information om vårt arbetsätt och annan information som rör Storgården.	Vi ska ge tydlig information både skriftligt och muntligt till alla vikarier för att de ska få de bästa förutsättningar för att motverka kränkningar och diskriminering. Det ska arbetas fram en vikarie-pärm där all information ska finnas. Den ska finnas på varje avd.	Förskolechefen tillsammans med personalen Ska ske under hösten -11

	och även innehålla de viktigaste rutiner för enskilda avd.	
Alla barn ska få likvärdig mat oavsett allergi, religion eller annan uppfattning	Det ska finnas tillgång till likvärdig mat och produkter oavsett skäl	Förskolechefen samt kökspersonal
Barnen ska vara delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen	Vi intervjuar barnen Arbetar med känslor Har forum där barnens tankar, funderingar och idéer tas tillvara på. Vi fördjupar oss i likabehandlingsarbete under ca två veckor i oktober.	Personalen

Att utreda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Det är i det dagliga arbetet med barnen som vi uppmärksammar när barn utsätts för kränkande behandling. Eftersom vi vuxna har ansvar för alla våra barn agerar den vuxne som är i närheten och ser till att de barn som utfört kränkningen förstår den felaktiga handlingen. All personal skall rapportera till förskolechefen om de uppfattar diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Om det bara är barn inblandade har förskolepersonalen ansvar för att saken utreds. I de fall då personal är inblandad i diskriminering eller kränkande behandling skall personalens chef ansvara för att saken utreds. Alla kränkningar som dokumenteras i Handläggning av ärenden (se bil 3) anmäls till huvudman av förskolechef (se bil 4)

Vuxna har ett särskilt ansvar för att barn inte utsätts för kränkningar av den vuxne på förskolan.

Barn - Barn

Se till att de barn som är inblandade i händelsen får upprättelse, genom tröst och genomgång av det som inträffat.

Använd följande 5-frågors modell.

1. Vad var det som hände?
2. Hur tänkte du?
3. Vad kände du?
4. Hur önskar du att det ska vara mellan er?
5. Vad kan du göra för att det ska bli så?

Efter bedömning av händelsens art, samt barnets ålder och mognad informeras vårdnadshavaren av ansvarig pedagog. Dokumenteras på Handläggning av ärende (bil 3).

Dokumentationen förs vidare till förskolechef som förvarar dokumentationen i låst skåp. Anmälan till huvudman (bil 4) lämnas till verksamhetschef.

Vid upprepade tillfällen eller riktad mot ett och samma barn skall lagledaren informeras och beslut om åtgärd tas gemensamt med de berörda. Vid fortsatta problem tas kontakt med utvecklingsenheten för konsultation.

Utredningen ska belysa allsidigt vad som inträffat och omfatta både den som blivit utsatt och den som utövat kränkningen.

Vuxen - Barn

Om vi ser att någon vuxen (personal eller förälder) kränker ett barn måste vi uppmärksamma det och reagera. Ta den vuxne åt sidan och påpeka det olämpliga beteendet. (HUR TÄNKTE DU?)

Förskolechef informeras. Förskolechef tar snarast ett samtal med den berörde. Förskolechef ansvarar för utredning och åtgärder. Åtgärderna skall dokumenteras och anmäls till huvudman.

Utredningen sker alltid med största möjliga hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.

Om förskolechef är inblandad ansvarar verksamhetschef för utredning och dokumentation.

Vid varje fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten och/eller polis skall göras.

Rutiner för akuta åtgärder och uppföljande

Rutiner finns för hur enheten agerar när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommit. Åtgärderna ska ske snabbt och både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder ska leda till att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling upphör.

Åtgärder grundas på vad som skett i det enskilda fallet och som regel riktas dessa till såväl det barn som har blivit utsatt som den som diskriminerat eller kränkt någon. Detta sker t.ex. genom samtal enligt handlingsplaner och ovan nämnda handläggningsblankett (se bilaga 3).

Åtgärder på individnivå syftar till att avhjälpa akuta situationer och att skapa mer långsiktiga lösningar.

Dessa åtgärder kan bestå av t e x

- jagstärkande samtal
- stödsamtal
- handledning
- information.

Utifrån de enskilda fallen ska alltid överväganden göras om åtgärder också bör vidtas i syfte att förändra förhållandena på grupp- och organisationsnivå.

Detta kan t.ex. utgöras av

- värdegrundsarbete
- föräldra-/avdelningsmöte
- information om funktionshinder
- temaarbete
- avdelnings/förskolebyte.

Åtgärderna dokumenteras på bifogad blankett, följs upp och utvärderas samt förvaras på varje enhet. I de fall då enheten inte själv har den nödvändiga kompetensen eller befogenheterna för att klara upp en situation tar vi hjälp utifrån. Förskolechef ansvarar för kontakter med övriga aktörer t ex IFO, Polis och BUP.

Pedagogisk handlingsplan för barn med behov av särskilt stöd kan behövas utarbetas för både det utsatta barnet och den som kränkt, diskriminerat eller trakasserat.

Repressalier

Ett barn får inte utsättas för repressalier på grund av att man som förälder anmält eller påtalat något i strid mot lagen. Ej heller om man har medverkat i en utredning enligt lagen.

UTVÄRDERING

Utvärdering 2012

Vi utvärderar de uppställda målen och åtgärderna för föregående år genom personalens uppföljningar individuellt och i arbetslag under året samt diskussioner på APT. Resultaten sammanställs och analyseras i juni. I kommunens brukarenkät samt skolrådet samlas föräldrarnas synpunkter upp. Sammanställning av årets relationsanalyser och kontaktbarometrar samt ny kartläggning görs i augusti utifrån resultatet av utvärderingen. Därefter upprättas ny likabehandlingsplan.

Relations analys

bilaga 1

	Barnets namn	Personal 1	Personal 2	Personal 3	Personal 4
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					

X = Positiv relation, bra och trygg kontakt

O = Ett barn som bara finns där, ingen relation till dig

- = Ofta tillsägelser, negativ kontakt

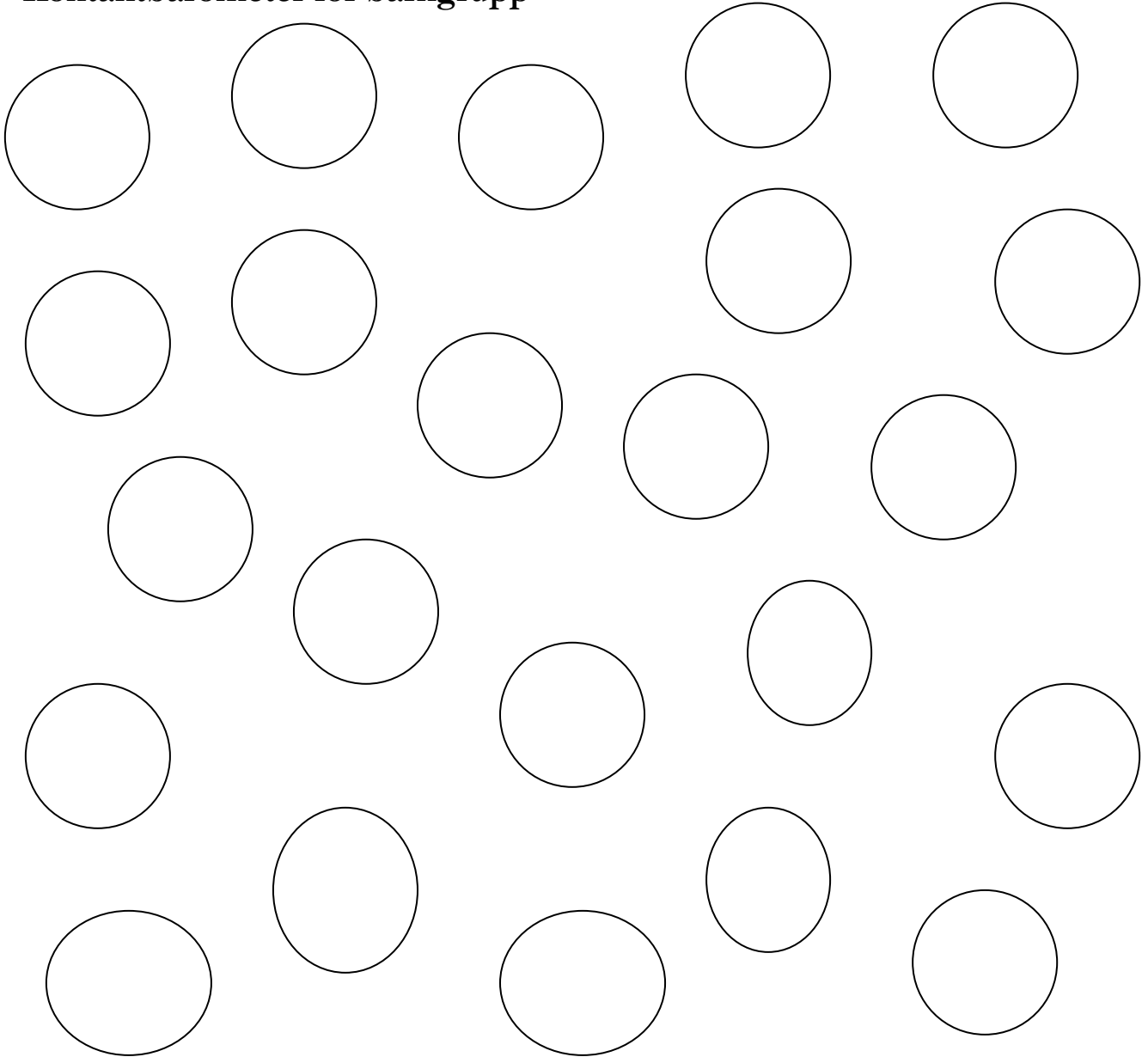
Fyll i var och en hur era relationer ser ut till varje barn är just nu

Jämför och analysera resultatet

Finns det barn som av fler av er har negativ kontakt eller ingen relation med?

Gör en plan på hur ni ska förändra barnens situation.

Kontaktbarometer för barngrupp

Varje cirkel representerar ett barn.

Dra en eller flera pilar mellan de barn som ofta leker med varandra. Är det barn som väljer varandra skall pilen vara dubbelriktad.

Det kan finnas barn som har pilar till alla barn men aldrig väljs av andra. Markera det då.

Analysera resultatet.

Vilket/vilka barn behöver ökat stöd för att kunna känna sig delaktig?

Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Datum:

Anmälare:

Person som blivit utsatt:

Person/er som deltagit i kränkningen:

Ansvarig rektor/förskolechef:

Enhet:

Övrig personal som arbetar med ärendet

Anmälan till verksamhetschefen

Datum:

Utredning av det som skett:

Arbete utifrån respektive enhets Likabehandlingsplan

Datum	Åtgärder	Överenskommelser	Ansvarig
		Uppföljningsdatum:	
Datum	Uppföljn 1/ nya åtgärder	Överenskommelser	Ansvarig
		Uppföljningsdatum:	
Datum	Uppföljn 2/ nya åtgärder	Överenskommelser	Ansvarig
		Uppföljningsdatum:	

Övrigt:

Ärendet avslutat

Datum:

Underskrift rektor/förskolechef :

.....

Anmälan om kränkande behandling

Enligt 6 kapitlet 10 § Skollagen har personal som får kännedom om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i verksamheten en skyldighet att anmäla detta till huvudmannen.

Händelseenhet	Enhet	Ärendekod
	Datum för händelsen	Datum för kännedom
	Anmälarens namn	Anmälarens enhet
Kortfattad beskrivning av händelsen		
Kortfattad beskrivning av åtgärder		
Enhetschef	Datum	
	Rektor/förskolechef	Namnförtydligande

Blanketten skickas till ansvarig verksamhetschef